

Від школи до професії

Інформація для батьків

Шановні батьки

У вас є донька чи син у 10, 11 чи 12 класі (Harmos). Тепер ваш син чи донька повинні визначитися з професією чи подальшим навчанням. Це важливий крок, оскільки молоді люди в Швейцарії мають хорошу базу для свого подальшого професійного розвитку, якщо вони закінчили професійне навчання або закінчили середню школу.

Як школа допомагає?

Школа готує учнів 10-11 класів (Harmos) до вибору професії або подальшого навчання. Наприклад, запитайте у вчителя на батьківських зборах, як виглядає ця підготовка.

Як допомагає консультування з питань професії та кар'єри (Berufsberatung)?¹

Консультування щодо кар'єри та професії (Berufsberatung) надає інформацію про професії та можливості подальшого навчання. Ви також можете організувати особисті бесіди, де ви зможете обговорити свої інтереси, навички та професійні можливості. Для студентів ця пропозиція є безкоштовною та конфіденційною.

Школа та консультування з питань професії надають підтримку молоді у виборі професії чи подальшого навчання, а за потребою і в пошуках місць для практичного навчання. Однак відповідальність, а отже, і основна робота залишається за сім'єю.

Що молодь має робити сама? Як Ви можете підтримати в цьому своїх дітей?

Ваш син чи донька повинні самі стати активними для пошуку місця для практичного навчання після закінчення школи. Для багатьох це непросто. Тому важливо, щоб родина допомагала. Якщо у вас виникли запитання, і ви не знаєте, що робити далі, зверніться до служби консультацій з питань професії та кар'єри.

Вибір професії чи подальшого навчання – це процес. Це означає задавати питання і шукати відповіді. Для цього знадобиться час. Найважливіші питання та найважливіші методи пошуку відповідей описані далі:

¹ У кожному кантоні є принаймні одна служба професійної консультації. Ви можете отримати адреси в школі, в муніципалітеті або на цих сторінках:

німецька: www.adressen.sdbb.ch французька: www.adresses.csfo.ch італійська: www.indirizzi.csfo.ch

Профорієнтація часто має спеціальну назву або відома за аббревіатурою:

У німецькомовній Швейцарії: BIZ, Laufbahnzentrum

У франкомовній Швейцарії: OP, SOPFA, OFPC, COS, OROSP, CIO, OCOSP

В італомовній Швейцарії: orientamento, UOSP

A Пізнай себе

Ваші діти повинні поставити собі такі запитання:

- Що я вмю в школі? Які предмети мені подобаються?
- Чого я навчився у вільний час або в сім'ї? (Наприклад, розмовляти різними мовами, готувати, робити покупки, щось ремонтувати, слухати колег, коли у них виникають проблеми, допомагати в спортивному клубі, в молодіжній групі чи в іншому клубі підчас святкувань.)
- Чи довів я на роботі/підробітку, що я пунктуальний і працюю надійно? (Наприклад, розносити газети, доглядати за дітьми, косити газон, допомагати у компанії на щотижневій роботі 2-3 години на тиждень)
- Які мої сильні сторони? Де мої слабкості?

Як батьки, ви можете запропонувати таку підтримку:

Допоможіть подумати, які заняття підходять вашому синові чи доньці, а в чому їх сильні сторони.

B Знайомство з професіями

Ваші діти ознайомляться з професіями через інформацію та «пробне навчання»² („Schnupperlehren“).

- Дізнайтеся більше: читайте описи професій, дивіться фільми про професії, ходіть на інформаційні заходи³ та виставки про професії⁴ та навчання, отримайте відповіді на запитання в консультаціях щодо кар'єри.
- Спробуйте «пробне навчання». У «пробному навчанні» можна краще дізнатися про професії в компанії. «Пробне навчання» зазвичай триває 2-3 дні. Компанії часто використовують «пробне навчання» з метою відбору: вони хочуть познайомитися з молодими людьми. Той, хто справив хороше враження на «пробному навчанні», має більше шансів отримати стажування в цій компанії.

Яку підтримку ви можете запропонувати як батьки?

- По можливості супроводжуйте своїх доньок і синів на інформаційні заходи. Допоможіть своїм дітям запам'ятати числа інформаційних заходів.
- Супроводжуйте своїх доньок і синів на консультації з питань кар'єри. Дізнайтеся самі про можливості навчання в Швейцарії.
- Поговоріть зі своїми дочками та синами про досвід пробного навчання.

C Виберіть професію та школу

Вибираючи професію, ваші діти повинні враховувати наступне:

- Вибір професії чи подальшого навчання потребує часу на роздуми та часу на організацію різних заходів.

² Німецька	Schnupperlehre
Французька	stage d'information professionnelle; stage en entreprises
Італійська	stage d'orientamento

³ Інформаційні заходи:

У німецькомовній Швейцарії:	www.berufsberatung.ch/infoveranstaltungen
У франкомовній Швейцарії:	www.orientation.ch/manifestations
В італомовній Швейцарії:	www.orientamento.ch/eventi

⁴ Виставки про професії та навчання: Запитайте в службі професійної консультації або в школі, коли і де відбудеться наступна виставка про кар'єру та навчання. Ці виставки проводяться під різними назвами:

Німецька: Berufsmesse, Ausbildungsmesse, Berufsschau
Французька: Salon des métiers, Cité des métiers, salon de la formation
Італійська: ESPOProfessionisti

- При виборі відповідної професії чи подальшого навчання важливо завжди мати в запасі 1-2 альтернативи.
- Поговоріть з вчителями: «Де в мене є прогалини? Як підготуватися до навчання після 9 чи 10 класу в школі?»

Яку підтримку ви можете запропонувати як батьки?

- Зацікавтеся цим процесом прийняття рішень.
- Поговоріть зі своїми дітьми про обрану професію та альтернативи їй.

D Шукайте місце навчання (зазвичай за рік до закінчення школи)

Наступний інформаційний лист може допомогти вашій дитині під час пошуку місця навчання:

- «Шукаєш місце для навчання професії: який найкращий спосіб зробити це?»⁵

Яку підтримку ви можете запропонувати як батьки?

- Допоможіть своїй дочці чи синові не забути про те, що потрібно рано почати шукати місце для навчання.
- Заохочуйте свою дочку чи сина продовжувати пошук навіть після відмови.

Ось приклади того, що можуть робити батьки:

Поговоріть з учителем

Лаура навчається в 10 класі. Вона ніколи вдома не говорить про вибір професії чи подальшого навчання. «Що відбувається?» – запитують себе батьки. Мати після школи йде до вчителя і запитує, чи Лаура в школі теж не цікавить вибір професії чи школи.

⁵ www.berufsberatung.ch >Direkteinstieg: ich bin >Neu in der Schweiz

www.orientation.ch >Accès direct: je suis >Bientôt ou depuis peu en Suisse

www.orientamento.ch >Accesso diretto: sono >Da poco in Svizzera

Будьте відкритими для різних можливостей

Ніколас навчається в 11 класі. Як і багато інших хлопців, він хоче стати інформатиком. Він подає заявку на навчання, але отримує лише відмови. На батьківських зборах батьки з'ясовують, що місць на навчання з інформатики замало. Вони кажуть Ніколасу звернутися до служби консультації по вибору професії для особистої співбесіди. Ніколас повертається додому з новою ідеєю: оскільки він добре володіє математикою і цікавиться технікою, тепер він шукає місце на навчання на полімеханіка. Тепер він знає, що в цій професії йому також доводиться мати справу з комп'ютерами. Якщо він хоче, він також може спеціалізуватися на інформатиці після закінчення навчання.

Сім'я має очікування

«Коли Ахмед почне вчитися?» – питають рідні в селі. «У Швейцарії багато чого не так, як ви думаєте», – кажуть батьки Ахмеда. «Ахмед має спритні руки і любить машини. Він стає автомеханіком. Оскільки він також дуже добре вчиться в школі, він закінчує важку чотирирічну базову освіту. Це хороша освіта і професія йому підходить. Ми пишаємося нашим сином, який так багато досяг. Зрештою, це не так просто, коли треба ходити в школу з іноземною мовою». Як автомеханік, Ахмед може знайти роботу в будь-якій частині світу!

Недостатнє володіння мовою

Фатма дуже розумна дівчина. Оскільки вона приїхала до Швейцарії лише у віці 15 років, вона ще недостатньо добре володіє шкільною мовою для важкого навчання. Фатма та її батьки з'ясовують, що після закінчення обов'язкової школи Фатма все ще може пройти навчальний рік підготовки до професії або пройти підготовку до навчання, або дворічну базову практичну підготовку. Для Фатми та її батьків все це чуже. Спочатку вони повинні краще ознайомитися з цими можливостями. Фатма теж розчарована. Вона мріяла піти до гімназії... Батьки її втішають: «Тобі, можливо, потрібно трохи більше часу, ніж іншим. Коли ти піджинеш прогалини, та закінчиш більш складну базову навчальну підготовку то можливо, зможеш пізніше піти навчатись в вищий заклад. Ти можеш це досягти!»

Професія чи шлюб?

Самірі скоро виповниться 16. У гості приходить молодий чоловік. Він запитує батька: «Чи можна одружитися з Самірою?» Батько відповідає: «Наші сім'ї близькі. За нашою традицією, шлюб між Самірою і тобою був би підходящим. Але ти знаєш, ми живемо в Швейцарії. Життя змінюється. Тут дуже важливо, щоб жінки та чоловіки мали професію та були повнолітніми (18). Тому Саміра повинна спочатку отримати професію. Пізніше вона сама вирішить, за кого вона хоче вийти заміж».

Батько супроводжує сина

Леонардо навчається останній рік у школі. Вчитися в школі йому не так просто. Він може пройти пробне навчання столяром. Він знає, що міг би закінчити дворічний курс практичної базової підготовки в столярній майстерні, якщо це пробне навчання пройде добре. Тому він схвильований. Він також почувається невпевнено, тому що погано знає дорогу і все одно хоче бути там вчасно. Батько підбадьорює його: «Ти вже багато знаєш про цю професію. Ти справді стараєшься. У перший день я проведу тебе до вхідних дверей компанії. Ми вийдемо з дому досить рано. Якщо в нас буде час, ми прогуляємося. Це допомагає, коли ти збуджений».

Використання зв'язків

Паула хороша учениця. Має хороші оцінки з французької, німецької та математики. Вона також може говорити, читати та писати португальською. Вона дивиться різні професії, ходить на інформаційні заходи та проходить пробні навчання. Тепер зрозуміло, що вона хоче пройти навчання на секретарку. Вона надсилає багато заявок, але отримує лише відкази. Батько працює в будівельному бізнесі і каже начальнику, що його донька шукає місце для навчання. «Запитайте у нас в офісі. Там також навчають учнів», – розповідає начальник. «Я зроблю це. Моя дружина також могла би запитати в лікарні, де вона працює. Невже у нас немає сусіда, який міг би нам допомогти?» – думає батько.

Не падати духом

Мехмету в черговий раз відмовили в заяві на навчання на спеціаліста з роздрібною торгівлі. Він уже розіслав багато заявок, але нічого не виходить. Дедалі частіше Мехмет забуває шукати нові місця для навчання чи надсилати заявки. Він падає духом. Під час вечері з родиною його батьки кажуть: «Ми йдемо на консультацію з питань професії та кар'єри. Там ми дізнаємося, що ти можеш зробити і яку допомогу ти можеш отримати. Не здавайся. Ти можеш чогось досягти. Ми підтримаємо і супроводимо тебе».

Шановні батьки

Якщо у вас виникли запитання щодо вибору професії вашої доньки чи сина, не чекайте. Запитайте свого вчителя чи вчительку або консультанта з питань професії і кар'єри.